

Хроника

БЪЛГАРИСТИКАТА – НОВИ ИНТЕРПРЕТАЦИИ

На 25 и 26 ноември 2016 г. във Варшавския университет се проведе научната конференция „Българистиката – нови интерпретации“ под почетния патронаж на ректора на Варшавския университет проф. Марчин Палис и на посланика на Република България в Полша Емил Ялнъзов. В състава на организационния комитет влизаха членовете на Института по западна и южна славистика на Варшавския университет Силвия Шедлецка, Йорданка Илиева-Циган, Игнаци Долински, Анджелика Кошерадзка и Роберт Рубай.

Сред главните задачи и цели на конференцията със сигурност трябва да се посочат: изтъкването на редица проблеми, с които в момента се борят българистиката и учените, ангажирани с нея, дискусията относно нейното състояние, а също установяването на перспективи за дисциплината, намирането на евентуални решения за трудностите, както и възможности за нейното развитие. В съответствие с така конструираната проблематика двудневните заседания бяха организирани по модела на панелни дискусии, който организаторите възприеха като най-благоприятен за обмен на опит и предложения. Съставът на участниците, а също и тематичната област на всеки от панелите, дадоха възможност за разглеждане на централната тема от много различни перспективи.

В основата на конференцията бяха дискусиите върху състоянието на българистиката като научна дисциплина – както в самата България, така и в чужбина. През първия ден заседанието бяха посветени най-напред на „Чуждестранната българистика между

културно-просветната мисия и елитарното университетско образование“. Идеята беше да се осмисли българистиката, функционираща извън границите на България, а също и нейното място в йерархията на дисциплините, които са преподавани на университетско ниво. Участниците отбелязаха, че международната българистика се концентрира преди всичко в университетските центрове и има най-вече образователна функция, а в изследователските институции или културните дружества, независими от университетите, е застъпена в незначителна степен. Участниците в панела се опитаха да намерят отговор на въпроса как българистиката може да представи българската култура и България като цяло зад граница. Те многократно подчертаха също нуждата държавните институции – както българските, така и действащите в отделните държави, в които българистиката се преподава – да дават активна подкрепа на дейности, пропагандиращи тази област на науката.

Присъстващите на конференцията българисти, преподаватели в академичните центрове извън България, споделиха сходни проблеми, свързани с ограничения интерес на студентите към българистиката. В повечето случаи броят на студентите е твърде малък, а при магистърската степен понякога даже недостатъчен за поддържане на специалността. Поради това участниците посветиха много време на дискусии върху бъдещето на дисциплината и възможностите за развитието ѝ, които да я предпазят от постепенно изчезване. Многократно се подчертаваше, че тъй като чуждестранната българистика

е дисциплина с по-слабо развита инфраструктура и разполага със сравнително малко специализирани списания, тя не може да функционира в изолация. Затова тя в бъдеще трябва да има трансферен характер, да се основава на обмен на опит и на широко разбирано взаимодействие. Следователно създаването (и след това поддържането) на обмен на информация между българистите – както от българските научни центрове, така и от чужбина – има ключово значение. Осигуряването на взаимна информация между различните университети и извънуниверситетски центрове, свързани с българистиката, би дало на студентите възможности за развитие и реализация в тази научна област, което без подобно сътрудничество би било невъзможно. Във връзка с това изграждането на международна верига, обединяваща българистите, не само ще разшири сферата на действие на преподавателите, но също ще позволи на студентите да се включват в международни проекти, а на младите чуждестранни българисти да вземат участие в българския културен живот.

Следващият дискуссионен панел беше посветен на интердисциплинния аспект на българистиката. Беше обсъдено доколко синтезът на българистиката с други области на науката е разумен, по какъв начин може да бъде осъществен, какви методи трябва да бъдат използвани, за да бъде ефективен, и какво практическо приложение може да има. В обект на разглеждане се превърна и значението на самия термин „интердисциплинност“, с който днес много често се злоупотребява. Последният панел от първия ден на заседанията беше озаглавен „Дидактични аспекти на обучението по български език“ и беше посветен преди всичко на работата с/на лекторите по български език и на използваните от тях методи за преподаване. Участниците в панела и в дискусиата подчертаха ролята на лектора в чужбина и много отговорната мисия, която той изпълнява извън границите на България. Лекторите, командирани от Министерството на образованието и науката да преподават български език в чуждестранни научни

центрове, обикновено са не само преподаватели, а и своего рода посланици, които поднасят на студентите ключова информация за страната, даваща им възможност да разбират българската действителност в широкия смисъл на думата. Много често те са инициатори на изследователски проекти, невинаги директно свързани с българския език, но допринасящи за развитието на българистиката като научна дисциплина в съответната държава. Между концепциите, реализирани по тяхна инициатива, могат да бъдат посочени например: списанието „Смокиня“, което студентите по българистика издават от 2013 г. по идея и с активното съдействие на Йорданка Илиева-Цъган, лекторка във Варшавския университет, както и проектът „Проф. Иван Шишманов – виртуална библиотека с преводи на българска литература“, който е координиран от проф. Любка Липчева от Пловдивския университет, свързана също и с виенската българистика.

Всички участници в конференцията многократно подчертаха своето задоволство от включването в програмата на студентско-докторантски панел, състоящ се от четири сесии, като начин за даване на думата на младите българисти. Един от тези панели беше посветен на представянето на професионалните перспективи, които се отварят пред полските студенти, овладяващи българския език. С тази цел бяха поканени Йордан Драганчев – търговски представител в посолството на България, София Дюзова – представителка на фирма „Onholidays“, и Валери Вачев – учител в българското училище „Дора Габе“ във Варшава. Останалите три студентско-докторантски сесии бяха посветени на езикознанието, литературознанието и интердисциплинността. Изнесените доклади показаха какви очаквания имат студентите и докторантите по отношение на българистиката, върху какво трябва да бъде акцентирано по време на процеса на обучението и какво се оказва по-малко полезно. Всички сесии завършваха с дискусия, по време на която по-опитните българисти споделяха своето знание и опит, давайки различни предложения.

В заседанията на конференцията взеха участие представители на много научни центрове, университетски и държавни институции, като напр. Института по славистика на Полската академия на науките и българското Министерство на образованието и науката. Между участниците имаха представители на седем полски научни центъра – Варшавския университет, Университета „Мария Кюри-Склодовска“ в Люблин, Ягелонския университет в Краков, Силезийския университет в Катовице, Лодзкия университет, Университета „Николай Коперник“ в Торун, Университета „Адам Мицкевич“ в Познан, а също и от седем чуждестранни – Пловдивския университет, Софийския университет, Великотърновския университет, Хайделбергския университет, Букурещкия университет, Виенския университет и Националния университет на Атина „Каподистриас“. Този широк спектър от участници позволи разглеждането на проблемите в много широка перспектива при оценката на съвременното състояние на българистиката както в България, така и в големите европейски академични центрове.

Една от най-важните характеристики на конференцията беше нейният обществено-интеграционен мащаб. Участието на представители на най-значимите европейски учебни и научни българистични центрове, наред

с участието на българисти от България, даде възможност за интензивен обмен на опит, а също така и за съпоставянето на двете българистични перспективи – външната (чуждестранната) и вътрешната (българската). От голямо значение е също и фактът, че конференцията се проведе във Варшава – най-големия научен център в Полша, където се провеждат българистични изследвания както в областта на езика и езиковото обучение, така и на литературата, историята и културата. Сериозните проблеми на българистиката бяха дискутирани също така и от перспективата на по-малките академични центрове, в които българистиката е част от балканистиката или е една от специалностите в рамките на славистиката.

Конференцията приключи с проекцията на документалния филм „Ходене по чудесата“, създаден по случай 1100-годишнината от успението на св. Климент Охридски. Обобщавайки резултатите от провеждането на заседанията, участниците стигнаха до извода, че обменът на опит между българистите от включените европейски научни центрове се е оказал много плодотворен. Във връзка с това те си пожелаха конференцията да стане циклично събитие.

АНДЖЕЛИКА КОШЕРАДЗКА

Варшавски университет

✉ angelika.kosieradzka@student.uw.edu.pl